

קפיצה משולשת: אורלי סבר, רוני פקר, הלובי מקום לאמנות

בתערוכה "קפיצה משולשת" נפגשות העבודות של רוני פקר ואורלי סבר בחלל הלובי מקום לאמנות. היחסים בין הצייר האופקי (הרצפה) לצייר האנכי (הקירות) מהווים נקודת מוצא שונה לכל אחת מהאמנות. בסטודיו שלה, פקר יוצרת כשמבטה עובר מן החלון, שמשקפים בו בנייני תל אביב, אל הקיר המשמש מרחב ליצירתה. עבודותיה בוחנות את מצעו החומרי של הציור ומצביעות על הזיקה בינו לבין הגריד האורבני. הסטודיו של סבר בקיבוץ כברי ממוקם במבנה צמוד קרקע הפתוח אל המרחב, שם היא רכונה אל הרצפה ומניחה עליה את האובייקטים הפיסוליים שלה, כמו ארכיטקטורה או גאולוגיה הדולה מהקרקע גושי סלע. ההצבה של גופי העבודות של פקר וסבר זו לצד זו, ולעיתים ממש בצמוד זו לזו, מייצרת בחלל מתח הנובע מההתייחסות השונה שלהן אל המרחב. כמו היחסים בין גובה למרחק המתקיימים בענף הספורט "קפיצה משולשת", כך גם עבודותיהן של השתיים מנתרות מהרצפה לגובה וחוזרות אליה תוך שמירה על שיווי משקל.

בכניסה לחלל הלובי, עבודותיהן של סבר ופקר המוצבות בסמיכות מניעות את השיח ביניהן העוסק בשאלות של חומר, צבע ואיזון משקלי. העבודה של סבר היא מעין קיר נמוך יצוק גבס בגוני ורוד ולבן, הנשען על קיר המבנה. הוא נראה כמו שכבת סלע גירי, שנחצבה מהאדמה והונחה באופן המתאגר את יציבותה. ליצידו עבודה של פקר בשתי שכבות - בד קנבס שבתחתיתו רקמה קווית ומעליו רשת לבנה - ומהם משתלשל חוט אדום שבקצהו וו רכיסה.

בהמשך התערוכה, פסלים גושיים ואמורפיים של סבר מונחים על הרצפה וליצידם עבודה גאומטרית של פקר בשתי שכבות - בד קנבס ורשת אפורה מעליו. הפסלים של סבר מזכירים סלעים שעברו תהליכים גאולוגיים, מעין מונוליתים הנוצרים בתהליכים איטיים, הקשורים לשינויי אקלים ולתנועות גאולוגיות מתמשכות, ואוגרים בתוכם אנרגיות של חיים וזמן. ממרחק הם נראים סלעיים, כמו מיצבי האבן של ריצ'רד לונג [Long], אבל למעשה הם עשויים גבס ושבריים. אלה עבודות היצוקות בתבניות חד-פעמיות, שעליהן היא ממשיכה לחרוט, לרשום ולצבוע - מעין נבירה בחומר המשקפת מצב תודעתי. לדברי סבר "העבודות נבנות מבפנים החוצה, הן כמו פצע שמגליד בשכבות ומזקק תהליך רגשי, כשהוא כולא ומאבן חומרים מתים שלי ושל בני משפחתי, כמו שיער וציפורניים".

עבודותיה של פקר, המוצגות בחלקו הפנימי של החלל, עשויות רשתות ובדים מקופלים ותפורים בזוויות גאומטריות. קיפולי המצע המייצרים אלכסונים יוצרים תרשים תלת-ממדי ומדגישים את תצורת השתי-וערב של המצע. לעומת כובד המשקל של עבודותיה של סבר, עבודותיה של פקר קלילות, כמעט מרחפות על הקיר, ומעוגנות באמצעות תפר או חיטוק המוטבע בבד והופך לאלמנט בולט בעבודה. פקר בוחנת גם היא את חומרי הגלם שסביבה, שמקורם בעולם התעשייתי, והיא מארגנת ומפרקת אותם בהיגיון אינדקסיאלי. זהו עיסוק המבקש לבחון בשיטתיות את המדיום דרך המצע של הציור ואבני היסוד הפיזיים שלו - הקנבס או הרשת, הדו-ממדיות, האחיזה בקיר והעיסוק בצבע - באמצעות הספקטרום הצר של גוני המצע והאלמנטים הפונקציונליים המשמשים לחיבוריו.

בפרק האחרון של התערוכה מיצב משותף של סבר ופקר - "המשותפת": עמודים יצוקים מגבס של סבר נשענים על קיר, בדיוק במקומות שפקר הועידה להם בעבודת הקיר שיצרה, בין שכבות של בדים. העבודות משולבות זו בזו, והגוונים הבהירים, החזרתיות והטיפול באמצעות רישום מאחים את החיבור בין חלקי ההצבה. הבדים של פקר, שגודלם משתנה, עברו טיפול בצבע, תפירה או גיהוץ, והם אחוזים בחלקם העליון ונשמטים כלפי מטה, מעין דוגמאות של בדים המשמשות ציירים כאובייקט מטרים לפעולת היצירה. שכבות הבד המטופלות פוגשות את עמודי הגבס הלא פונקציונליים של סבר, המזכירים דוגמיות חומריות שנאספו ממחצבה, ועוטפות אותן כמו תחבושות צחורות על עצם שבורה.

עבודותיהן של סבר ופקר מבצעות יחד "קפיצה משולשת", שלושה פרקים בתוך החלל, שנולדו עוד בפרויקט החממה במוזיאון בת ים לאמנות, שהוצג בתערוכה "ארכיפלג" (2022). יחד הן בוחנות את המטען שנושא החומר, את המשקל הסגולי שלו ומה שהוא מגלם. סבר מחדירה לאובייקטים חלקים אורגניים מתים וכמו מפיחה בהם חיים, שמייצרים תהליך מחזורי של התחדשות. פקר נוברת במשא הגלום בחומרי המדיום, ולצורך כך מבודדת אותם ומגיבה אליהם תוך שמירה על הערך החומרי והצבעוני המופחת שלהם.

אורית מור
דצמבר 2022